

La inutilitat de l'eradicació de la cocaïna

MENTRE LA COCAÏNA CONTINUÏ
SENT IL·LEGAL, L'AMÈRICA LLATINA
HA DE TROBAR MANERES MILLORS
DE LLUITAR CONTRA LES MÀFIES
QUE SUSTENTA

© The Economist

Poques vegades una política pública tan laboriosa s'ha dedicat a una finalitat tan inútil. Durant els darrers quinze anys Colòmbia ha fet servir avions de fumigació operats per empreses nord-americanes per ruixar cada any prop de 130.000 hectàrees del seu territori amb glifosat, un poderós herbicida, amb la intenció d'eliminar les collites de coca de les quals s'extreu la matèria primera per obtenir la cocaïna.

Els defensors de la fumigació, entre els quals hi ha les autoritats antidroga de Washington, afirmen que ha tingut un paper clau en la reducció del cultiu de coca a Colòmbia fins a un terç del pic assolit a final dels 90 i, així, ha disminuït la producció de cocaïna (tot i que en menor grau). Hi ha estudis, però, que relacionen les fumigacions amb una proporció a l'alça de malalties respiratòries i de la pell, i d'avortaments en les famílies dels agricultors. Al març un ens de recerca de l'Organització Mundial de la Salut va classificar el glifosat com a "probablement cancerigen". Monsanto, l'empresa que fabrica el producte, nega aquest veredict, juntament amb alguns científics independents. Però el descobriment ha empès el president colombià, Juan Manuel Santos, a demanar als funcionaris corresponents que atuessin les fumigacions aèries abans de l'octubre i que hi trobessin una alternativa.

Això no serà fàcil. Les zones rurals de Colòmbia estan plenes de mines terrestres col·locades per les guerrilles que depenen dels ingressos de la droga, per la qual cosa l'eradicació manual és perillosa. Intentant conservar el programa de fumigacions funcionaris nord-ame-

ricans van filtrar un informe que deia que l'any passat a Colòmbia les plantacions de coca van créixer un 40%. Això es va produir en part perquè les guerrilles de les FARC busquen aconseguir diners amb vista a un possible acord de pau.

Tot i així, Santos fa bé de no deixar-se influir per aquest alarmisme. Hi ha poques polítiques públiques a l'Amèrica Llatina que siguin tan inefectives com l'eradicació de la coca. Daniel Mejía, de la Universitat dels Andes, a Bogotá, ha arribat a la conclusió que per assegurar-se d'eliminar una hectàrea de coca se n'han de fumar trenta. L'eradicació manual no és que sigui gaire més efectiva. Actualment, els conreadors de coca replanten de seguida. Els llatinoamericans potser no són gaire innovadors en el món dels negocis, però la coca n'és l'excepció: al Perú, alguns agricultors han adoptat un sistema de plantació d'alta densitat i la irrigació gota a gota per augmentar-ne la productivitat. D'altres han duplicat les collites, fins a quatre per any. Més que destruir els cultius, l'eradicació els empeny a altres zones. La producció de cocaïna als Andes s'ha mantingut prou abundant per donar subministrament al món només amb algunes pujades de preu ocasionals.

Així doncs, què cal fer? Molts creuen que legalitzar la cocaïna és l'opció menys dolenta. El cansament per la guerra contra la droga a Amèrica és tan gran que alguns presidents, com Santos, comencen a pensar-s'ho. Però han de passar dècades abans no es legalitzi.

Mentrestant, les democràcies de l'Amèrica Llatina pateixen el poder letal dels càrtels. L'1 de maig, a Jalisco (Mèxic), un grup mafiós de recent aparició va respondre a les mesures dràstiques aplicades pel Govern disparant a

un helicòpter amb un llançacoets, acció en què va matar sis soldats i va instaurar barricades arreu de l'Estat. Els peruans cada cop estan més acostumats a matances de la màfia a Lima.

Cap Estat no pot fer cas omís d'un desafiament com el de Jalisco. Funcionaris mexicans destaquen que desmantellar els càrtels de la droga és només part d'una estratègia més àmplia que també implica reforçar la policia i la prevenció de la criminalitat en comunitats vulnerables. Però no és senzill de fer realitat aquestes intencions.

El mateix també és aplicable al Perú, on els funcionaris elogien la seva eradicació de la coca. Però l'Estat amb prou feines inquieta el crim organitzat. Actualment, el Perú és la principal font de cocaïna i el màxim proveïdor de diner falsificat del món, i és un centre creixent de blanqueig de diners. Tanmateix, el Govern confisca menys del 10% de la producció estimada de cocaïna i només alguns dels productes químics que s'utilitzen per a la seva fabricació.

Colòmbia actua molt millor per prohibir el tràfic de cocaïna: normalment, confisca la meitat de la producció estimada. El president Santos ha d'oblidar-se de l'eradicació. Al capdavant, la coca recol·lectada no representa ni un 10% del valor de les exportacions de cocaïna. Ha d'oblidar-se també dels consumidors i dels traficants a petita escala, i redoblar, en canvi, els esforços per perseguir els laboratoris de cocaïna, els proveïdors de productes químics, els narcotraficants i els blanquejadors de diners, amb millors serveis secrets i vigilància policial. I ha de continuar aportant arguments en favor de la legalització.

Traducció d'Arnau Figueras